

частку прибутку на одиницю вкладеного капіталу. Така відносна модель їх розрахунку виключає інфляційний вплив.

Рентабельність виступає не тільки як розрахункова величина і статичний показник, але і як критерій, який дає комплексну оцінку соціально-економічного становища бізнес-одиниці на ринку. Отримані суми прибутку для різних підприємств можуть бути однаковими, але отримані в різних умовах. Це обумовлює застосування показників рентабельності, тому що вони дають можливість їх співставлення незалежно від розміру і характеру діяльності суб'єкта господарювання.

В системі економічного аналізу показники рентабельності поділяють на 3 групи: 1) економічна рентабельність (відображає показники рентабельності активів майна і їх елементів); 2) фінансова рентабельність (відображає показники рентабельності капіталу, джерел коштів і їх елементів); 3) виробнича рентабельність (відображає рентабельність виробництва продукції).

Механізм управління рентабельністю діяльності підприємства доцільно розбудовувати у наступній послідовності: збір необхідної інформації для проведення аналізу та оцінки рівня обсягу виробництва, реалізації продукції, прибутку і збитків; обчислення розміру змінних і постійних витрат, визначення точки беззбитковості; оцінка необхідного рівня продажів для забезпечення фінансової стійкості підприємства; визначення нижньої межі фінансової стійкості і створення фінансових можливостей для позиціонування зони фінансової безпеки.

ПОРІВНЯННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Лактіонова О.А., гр. МЕН3-19М

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.Г. Лисак**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Фінансовий стан – це найважливіша характеристика економічної діяльності підприємств у зовнішньому середовищі. Він в значній мірі визначає ринкову вартість підприємств, конкурентоспроможність, діловий потенціал, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси підприємств та його партнерів по фінансовим і іншим відносинам.

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємств необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, з різних

сторін характеризують фінансовий стан підприємства. Порівняння вітчизняного і зарубіжного підходів до комплексного аналізу фінансового стану виявило відміну, як в напрямках досліджень, так і в методиках визначення індикаторів.

Так, в практиці українських вчених досить широко застосовуються горизонтальний, вертикальний, факторний, порівняльний і коефіцієнтний аналізи. При цьому аналіз проводиться як за абсолютними, так і за відносними показниками.

У зарубіжній практиці аналіз фінансового стану проводиться переважно шляхом коефіцієнтного аналізу (ratio analysis) за окремими напрямками. Це дозволяє аналізувати різні підприємства, незважаючи на масштаби їх діяльності, визначаючи ефективність і прибутковість їх діяльності. Перевага віддається проведенню порівняльного аналізу (дані підприємства порівнюються з встановленими нормативами або показниками підприємств-конкурентів), трендового аналізу (trend analysis), який включає в себе вертикальний аналіз (common-size analysis), горизонтальний аналіз відносних показників (percent change analysis). Широко застосовується також факторний аналіз, особливо за допомогою моделі Дю Понта.

Порівняння методики розрахунку показників фінансового стану підприємства за окремими напрямками вітчизняних і зарубіжних авторів показало наступне.

Оцінки активів підприємств із зарубіжної та вітчизняної методики досить відрізняються. Так, в зарубіжному досвіді в якості характеристики майнового стану підприємства виступають показники оборотності, що визначають ефективність використання вкладеного капіталу в виробничий процес. У вітчизняному досвіді, крім певного підходу, існує також оцінка майнового стану, яка включає в себе розрахунок показників придатності основних фондів підприємства, завантаженість оборотних і визначає загальну забезпеченість підприємств активами для здійснення виробничої діяльності.

Система показників рентабельності, яка використовується в українській практиці господарювання, не завжди відображає реальні тенденції розвитку підприємств, роблячи скрутним аналіз результатів їх господарської діяльності та процес прийняття управлінських рішень.

У зарубіжній практиці використовується ряд показників, що дозволяють частково усунути ці недоліки: аналізуються формування, розподіл і використання прибутку.

Підходи зарубіжних і вітчизняних авторів для визначення прибутковості діяльності підприємства є аналогічними і відрізняються тільки в методах визначення та розрахунку розміру прибутку

підприємства, що викликано особливостями податкового, бухгалтерського обліку зарубіжних країн.

Будь-якого користувача фінансової звітності, перш за все, цікавить питання про ліквідність і платоспроможність підприємства. Для цього за даними балансу підприємства визначають комплекс оціночних показників. Визначення ліквідності та платоспроможності в зарубіжній практиці об'єднуються в один блок аналізу. Для цього зазвичай використовуються коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності, методика розрахунку практично збігається з вітчизняною практикою.

Аналіз відносних величин, які характеризують фінансову стійкість підприємства, збігається з аналізом пасивів в зарубіжній практиці.

Крім загальних показників, що характеризують залежність підприємства від зовнішнього фінансування, використовуються також показники покриття відсотків за запозиченнями – процес обслуговування боргу.

У зарубіжному досвіді одним з основних напрямків аналізу фінансового стану підприємств є аналіз їх ринкової вартості. Досить часто реальна вартість фірми значно менше її ринкової вартості. Розвинений фондовий ринок зарубіжних країн створює можливість підвищення вартості компанії за рахунок гудвілу, тоді як у українських підприємств така можливість відсутня.

Таким чином, спостерігається певна відмінність в переліку і методах розрахунку показників для визначення фінансового стану підприємств.

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Литвінова Д. С., гр. Ф-19м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.М. Лачкова**
Харківській державній університет харчування та торгівлі

Сучасна економічна ситуація, яка склалася в Україні, визначається неспроможністю відчизняних підприємств ефективно функціонувати та нарощувати потенціал. Одним із найважливіших завдань розвитку підприємства є його структурна перебудова, що здійснюється за допомогою ефективного управління процесом реструктуризації підприємства. Ефективним засобом оздоровлення промислових підприємств є їх реструктуризація, що передбачає